

รายงานสถานะ

โครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้สนับสนุนการดำเนินงานโครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อให้เกิดการจัดตั้งเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน ที่มีความตื่นตัว มีบทบาทและความสามารถในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ มีการจัดทำแผน และมีรูปธรรมในการต่อต้านการทุจริตโดยเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนเป็นแกนหลัก มีพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการ จำนวน 120 ตำบล 6 จังหวัด 30 เครือข่าย โดยสถาบันได้รับการจัดสรรงบประมาณทั้งสิ้น จำนวน 7,237,100 บาท ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ดังนี้

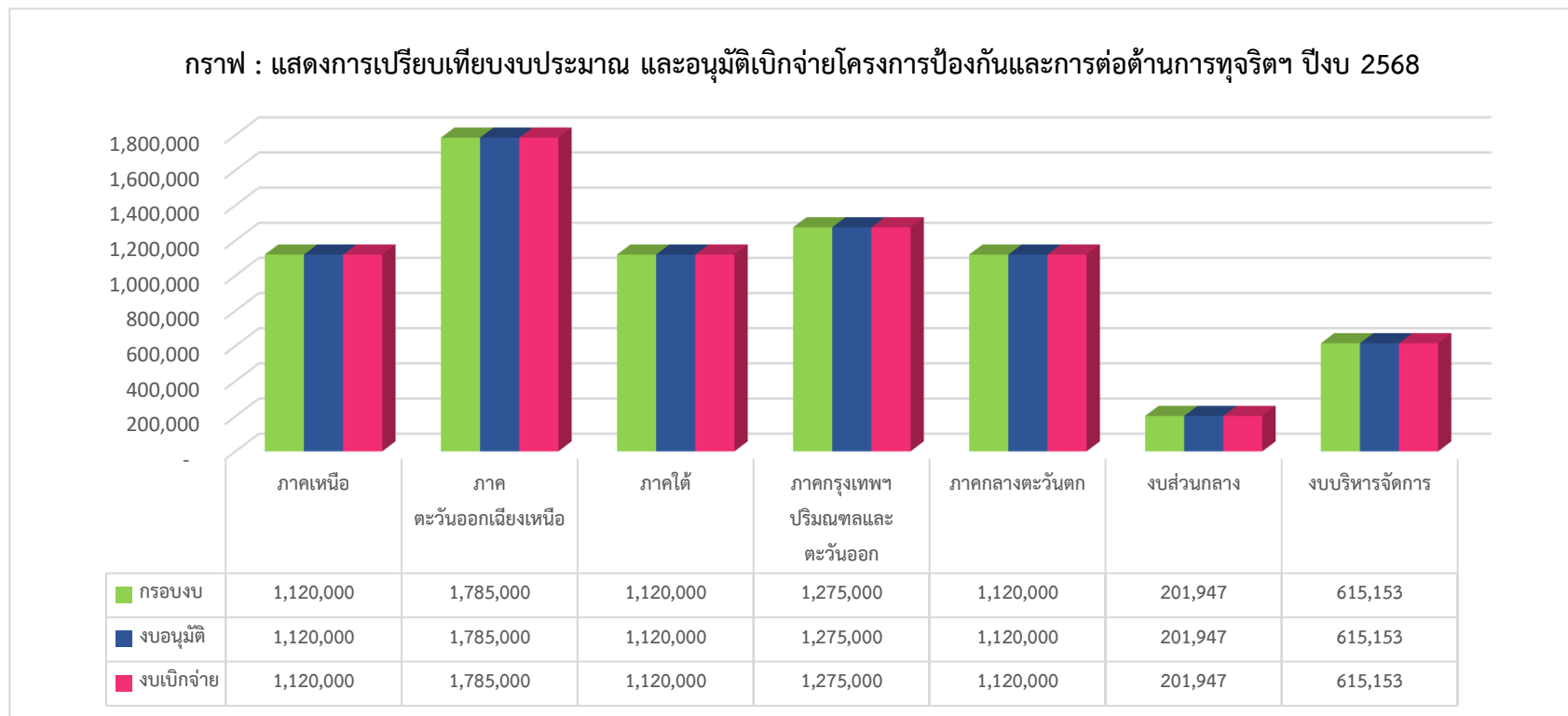
ตารางที่ 1 : แสดงข้อมูลการอนุมัติและเบิกจ่ายประมาณโครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริต ฯ ปีงบประมาณ 2568

ที่	ภาค	กรอบงบ	เสนอ ผอ. อนุมัติ								งบอนุมัติ (บาท)	ร้อยละ การ อนุมัติ	งบคงเหลือ ที่ยัง ไม่อนุมัติ	ข้อมูลบันทึกในระบบ โปรแกรม CODI Project		การเบิกจ่าย		
			จน. โครง การ	ภาค/ ชาติ	จังหวัด	ตำบล	กลุ่มเป้าหมายผู้รับประโยชน์							จน. โครงการ	งบอนุมัติ (บาท)	งบเบิกจ่าย (บาท)	งบคงเหลือ (บาท)	ร้อยละ เบิกจ่าย
							จังหวัด ใหม่ ปี 68	ยกระดับ จังหวัด เดิม	ตำบล ใหม่ ปี 68	ยกระดับ ตำบล เดิม								
1	เหนือ	1,120,000	4	-	4	-	1	3	20	25	1,120,000	100	-	4	1,120,000	1,120,000	-	100
2	ตะวันออกเฉียงเหนือ	1,785,000	8	1	7	-	2	5	40	25	1,785,000	100	-	8	1,785,000	1,785,000	-	100
3	ใต้	1,120,000	6	-	6	-	1	5	20	25	1,120,000	100	-	6	1,120,000	1,120,000	-	100
4	กทม.ตะวันออก	1,275,000	7	-	7	-	1	6	20	30	1,275,000	100	-	7	1,275,000	1,275,000	-	100
5	กลางตะวันตก	1,120,000	47	-	2	45	1	1	20	25	1,120,000	100	-	47	1,120,000	1,120,000	-	100
6	งบส่วนกลาง	201,947	1	1	-	-	-	-	-	-	201,947	100	-	1	201,947	201,947	-	10
7	งบบริหารจัดการ	615,153	1	1	-	-	-	-	-	-	615,153	100	-	1	615,153	615,153	-	100
	รวม	7,237,100	74	3	26	45	6	20	120	130	7,237,100	100	-	74	7,237,100	7,237,100	-	100

ข้อมูล ณ วันที่ 29 สิงหาคม 2568 ดังนี้

- จำนวนโครงการและงบประมาณที่มีการอนุมัติ ให้กับเครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 74 โครงการ แบ่งเป็นโครงการระดับภาค/ชาติ จำนวน 3 โครงการ , โครงการระดับจังหวัด จำนวน 26 โครงการ และโครงการระดับตำบล จำนวน 45 โครงการ จำนวนงบประมาณ 7,237,100 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร โดยสำนักงานภาค 5 ภาค ได้ดำเนินการอนุมัติโครงการและงบประมาณ ให้แก่เครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน ครบทั้งหมด จากจำนวน 72 โครงการ ร้อยละ 100 ตามกรอบงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ทั้งนี้ งบบริหารจัดการ งบส่วนกลาง ได้ดำเนินการอนุมัติโครงการและงบประมาณเรียบร้อยแล้ว
- จำนวนโครงการและงบประมาณที่มีการอนุมัติ ในระบบ codi_pms ให้กับเครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน จำนวน 74 โครงการ จำนวนงบประมาณ 7,237,100 บาท ซึ่งมีการบันทึกอนุมัติในระบบโปรแกรมได้ครบถ้วนทั้งหมดตามจำนวนโครงการที่มีการอนุมัติ โดยสำนักงานภาคทั้ง 5 ภาค และส่วนกลาง ได้ดำเนินการอนุมัติโครงการและงบประมาณ ให้แก่เครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน เรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้ง มีการบันทึกข้อมูลโครงการ แผนงานกิจกรรมและงบประมาณที่ได้รับอนุมัติในระบบบริหารจัดการโครงการ

กราฟ : แสดงการเปรียบเทียบงบประมาณ และอนุมัติเบิกจ่ายโครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตฯ ปีงบประมาณ 2568

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป้าหมายผลลัพธ์ตามงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน

- สรุปผลด้านการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ ฯ ในระบบ codi_pms มีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น จำนวน 74 โครงการ จำนวนงบประมาณ 7,237,100 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 ของงบอนุมัติ โดยสำนักงานภาคทั้ง 5 ภาค และส่วนกลาง ได้ดำเนินการเบิกจ่ายโครงการ ฯ ตามงบที่ได้อนุมัติครบทุกโครงการแล้ว ซึ่งพบว่าจากการเบิกจ่ายงบประมาณ ปี 2568 แบ่งเป็นเบิกจ่ายงวดเดียว จำนวน 51 โครงการ และ เบิกจ่ายสองงวด จำนวน 23 โครงการ โดยสรุปข้อมูลเบิกจ่ายในระบบโปรแกรม codi_pms ข้อมูล ณ วันที่ 29 สิงหาคม 2568 ดังนี้

ตารางที่ 2 : แสดงการเปรียบเทียบเบิกจ่ายงบประมาณโครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริต ฯ ปีงบประมาณ 2568

ภาค	จำนวนโครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริต ฯ ปีงบประมาณ 2568			จำนวน งบประมาณ ที่ได้รับการอนุมัติ ทั้งหมด (บาท)	สรุปการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริต ฯ ปีงบประมาณ 2568		
	จำนวนโครงการ ทั้งหมดที่ได้ อนุมัติ (แบ่งเป็น)	จำนวนโครงการ ที่เบิกจ่ายเพียง งวดเดียว	จำนวนโครงการ ที่เบิกจ่าย สองงวด		จำนวนงบประมาณ เบิกจ่ายงวดที่ 1 (บาท)	จำนวนงบประมาณ เบิกจ่ายงวดที่ 2 (บาท)	รวมจำนวนงบประมาณ เบิกจ่ายทั้งหมด (บาท)
เหนือ	4	4	-	1,120,000	1,120,000	-	1,120,000
ตะวันออกเฉียงเหนือ	8	-	8	1,785,000	1,249,500	535,500	1,785,000
ใต้	6	-	6	1,120,000	777,100	342,900	1,120,000
กทม.ตะวันออก	7	-	7	1,275,000	892,500	382,500	1,275,000
กลางตะวันตก	47	45	2	1,120,000	935,000	185,000	1,120,000
งบส่วนกลาง	1	1	-	201,947	201,947	-	201,947
งบบริหารจัดการ	1	1	-	615,153	615,153	-	615,153
รวมทั้งหมด	74	51	23	7,237,100	5,791,200	1,445,900	7,237,100

ข้อสังเกต ปัญหาที่พบจากการเบิกจ่ายงบประมาณ พร้อมข้อเสนอแนะ

- **ข้อสังเกต และปัญหาที่พบ :** ด้านการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ ในกรณีโครงการ ฯ ที่มีการเบิกจ่ายงบประมาณจำนวนสองงวด ระยะเวลาในการเบิกจ่ายงวดที่สอง นั้น ทั้งช่วงการเบิกจ่ายจากงวดแรกนานจนเกินไป , ระยะเวลาในการเบิกจ่ายงบประมาณในบางโครงการไม่สอดคล้องไปตามแผนงานและงบประมาณ เกิดความล่าช้า ในการเบิกจ่ายงบประมาณงวดที่ 2 โดยพบว่าเข้าสู่ช่วงต้นไตรมาสที่ 4 แล้ว ยังมีการเบิกจ่ายไม่แล้วเสร็จ ซึ่งอาจจะส่งผลทำให้เครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน นำงบประมาณไปสนับสนุนในการจัดเวที หรือใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนงานป้องกันและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ได้ไม่ต่อเนื่อง และไม่เพียงพอ อาจจะทำให้เกิดผลการดำเนินงานจากในระดับพื้นที่ไม่เป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ ส่งผลทำให้เกิดผลลัพธ์ ประสิทธิภาพการทำงาน และรูปธรรมการขับเคลื่อนงาน ในระดับพื้นที่ เกิดขึ้นได้น้อย
- งบประมาณที่ใช้จัดสรรยังไม่สอดคล้องกับการดำเนินงานในพื้นที่ ส่งผลให้การปฏิบัติการในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตขาดประสิทธิภาพ และเกิดผลรูปธรรมน้อย ต้องมีการพัฒนาคณะทำงานกลไกกลาง ที่จะช่วยทำหน้าที่ประสาน เชื่อมโยงนโยบาย และหนุนเสริมการขับเคลื่อนงานอย่างเป็นระบบ ระยะเวลาในการเบิกจ่ายงบประมาณงวดที่ 2 ไม่ควรทิ้งช่วงจากการเบิกจ่ายในงวดที่ 1 นานจนเกินไป อาจส่งผลทำให้ขาดงบประมาณนำไปหนุนเสริมการจัดเวที หรือการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ไม่เพียงพอ และอาจจะทำให้เกิดผลลัพธ์ของการทำงานไม่เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้
- **ข้อเสนอต่อการดำเนินงานในระดับภาค ดังนี้** 1) ควรวางแผนการเบิกจ่ายงบประมาณทั้ง 2 งวด ให้เกิดความสอดคล้องกับแผนงาน และมีระยะเวลาในการดำเนินงานที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติการในพื้นที่เป้าหมาย โดยร่วมกันออกแบบระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และวางแผนปฏิบัติการร่วมกับพื้นที่เป้าหมาย ในการจัดทำเอกสารเบิกจ่ายงบประมาณ ลดความล่าช้าและข้อผิดพลาดของเอกสารให้ลดลงมากที่สุด เพื่อให้การเบิกจ่าย รวมถึงการบันทึกข้อมูลเบิกจ่ายในระบบโปรแกรมเป็นไปตามระยะเวลาที่สมควร 2) หากเกิดปัญหาที่ทำให้เอกสารการเบิกจ่ายล่าช้า รวมถึงปัญหาอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบ ทางสำนักงานภาค จำเป็นต้องตรวจสอบปัญหาที่ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการเบิกจ่ายโครงการ ฯ แก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด รวมถึงออกแบบการบริหารโครงการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเร่งการเบิกจ่ายให้ทันต่อสถานการณ์ เพื่อดำเนินการให้ได้ตามมาตรฐาน สามารถสนับสนุนงบประมาณให้แก่เครือข่ายขบวนองค์กรชุมชน ได้นำงบประมาณไปใช้ต่อการดำเนินงานในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง ไม่เกิดข้อติดขัดต่อการขับเคลื่อนงาน

2. ผลการบันทึกข้อมูลของโครงการ ฯ ในระบบโปรแกรม CODI - PM

- การบันทึกข้อมูลลงในระบบโปรแกรม CODI - PM เฟส 2 (app2.codi.or.th/codi_pms/) จากการตรวจทานข้อมูลโครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ซึ่งภาพรวมได้มีการบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล ประกอบด้วย ข้อมูลโครงการ องค์กร , ข้อมูลบัญชีผู้รับเงิน , แผนการเบิกจ่าย และการแนบไฟล์เอกสารต่าง ๆ ได้แก่ MOU , สำเนาสมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร , แบบแสดงผลอนุมัติโครงการ , เอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 1 และงวดที่ 2 จากจำนวนโครงการที่สำนักงานภาคทั้ง 5 ภาค ได้อนุมัติในระบบ codi_pms ทั้งหมด 72 โครงการ พบว่า มีการบันทึกข้อมูลการอนุมัติโครงการลงในระบบโปรแกรม CODI - PM จำนวน 72 โครงการ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกได้ครบถ้วนสมบูรณ์ เฉลี่ยร้อยละ 100 ของจำนวนโครงการทั้งหมด
- โดยช่วงเวลาที่ผ่านมา ส่วนกลางได้ติดตามและตรวจสอบการบันทึกข้อมูลเอกสารโครงการในระบบโปรแกรมร่วมกับสำนักงานภาคอย่างต่อเนื่อง โดยประสานงานกับสำนักงานภาคให้แนบเอกสารให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามรายละเอียดที่ได้กำหนด เพื่อให้ข้อมูลเอกสารที่บันทึกในระบบครบถ้วน สามารถรองรับต่อการตรวจสอบของหน่วยงานภายในและนอกองค์กร และใช้สำหรับเป็นฐานข้อมูลสำคัญประกอบการดำเนินงานในพื้นที่ ในปีงบประมาณต่อไป

ตารางที่ 3 : แสดงสถานะผลการบันทึกข้อมูลโครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริต ฯ ปีงบประมาณ 2568 ในระบบโปรแกรม

ภาค	จำนวนโครงการ	สถานะข้อมูลที่มีการบันทึก											
		มติ กก.ภาค/จว.	ข้อมูลเบื้องต้นโครงการ	ข้อมูลองค์กรผู้เสนอ	กิจกรรมโครงการ	บันทึกความร่วมมือ	บัญชีผู้รับเงิน	แผนการเบิกจ่าย	เอกสารแนบ				
									MOU	สำเนาสมุดบัญชีเงินฝากธนาคาร	แบบแสดงผลอนุมัติ	เอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 1	เอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 2
เหนือ	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	-
ตะวันออกเฉียงเหนือ	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
ใต้	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
กทม.ตะวันออก	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
กลางตะวันตก	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	2
รวมคิดเป็นร้อยละ	72	72 (100%)	72 (100%)	72 (100%)	72 (100%)	72 (100%)	72 (100%)	72 (100%)	72 (100%)	72 (100%)	72 (100%)	72 (100%)	23 (100%)

- สถานะข้อมูลที่มีการบันทึกในระบบโปรแกรม CODI - PM ด้านเอกสารการเบิกจ่าย โดยแบ่งเอกสารการเบิกจ่าย 2 งวด รายละเอียดดังนี้
 - มีการแนบเอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 1 ครบทั้งหมด จำนวน 72 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 100
 - จากจำนวนโครงการที่เบิกจ่ายงบประมาณจำนวนสองงวด ทั้งหมด จำนวน 23 โครงการ ซึ่งได้แนบเอกสารเบิกจ่ายงวดที่ 2 ครบทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 โดยในขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการปิดโครงการ ฯ

3. การเปรียบเทียบระยะเวลากระบวนการดำเนินงานของโครงการ ฯ

- จากการบริหารโครงการที่ผ่านมา และได้มีการทบทวนและพัฒนากระบวนการบริหารโครงการในทุกชั้นตอน เพื่อยกระดับการดำเนินงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและเป็นการประกันคุณภาพการดำเนินงานขององค์กรในการสนับสนุนองค์กรชุมชนและภาคีพัฒนาที่ได้รับการสนับสนุนโครงการและงบประมาณจากสถาบัน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ได้กำหนดมาตรฐานระยะเวลาในการบริหารโครงการนับตั้งแต่ได้รับความเห็นชอบจากกลไกพิจารณาคลื่นกรองจนกระทั่งเบิกจ่ายงบประมาณงวดแรกใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานไม่เกิน 55 วัน โดยแบ่งเป็น 1) กระบวนการพิจารณาโครงการ : ระยะเวลาในการบริหารโครงการตั้งแต่คณะทำงานพิจารณาโครงการระดับภาคพิจารณาเห็นชอบโครงการจนถึง ผู้อำนวยการภาคลงนามอนุมัติ จำนวน 30 วัน และ 2) กระบวนการเบิกจ่ายโครงการ : ระยะเวลาหลังจาก ผู้อำนวยการภาคลงนามอนุมัติ จนถึงการเบิกจ่ายงบประมาณงวดแรก จำนวน 25 วัน โดยการบริหารโครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยภาพรวมโครงการที่สำนักงานภาคทั้ง 5 ภาค ได้ดำเนินการจำนวน 72 โครงการ พบว่า
 - โครงการที่ใช้ระยะเวลาตามเกณฑ์ จำนวน 16 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 22.22 ของโครงการทั้งหมด ใช้ระยะเวลาโดยเฉลี่ย 46 วัน
 - โครงการที่ใช้ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ จำนวน 56 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 77.78 ของโครงการทั้งหมด ใช้ระยะเวลาโดยเฉลี่ย 61 วัน

ตารางที่ 4 : แสดงระยะเวลาการบริหารโครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริต ฯ ปีงบประมาณ 2568

ภาค	การบริหารโครงการ	ร้อยละ	ระยะเวลาตามมาตรฐานการบริหารโครงการ		รวมใช้ระยะเวลา (55 วัน)	จำนวนวัน เฉลี่ย
			คณะทำงานพิจารณา - ผอ.อนุมัติ (30 วัน)	ผอ.อนุมัติ - เบิกจ่าย งวดแรก (25 วัน)		
เหนือ 4 โครงการ	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 4 โครงการ	100	5 - 29 วัน	46 - 53 วัน	56 - 82 วัน	64 วัน
ตะวันออกเฉียงเหนือ 8 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 1 โครงการ	12.50	18 วัน	31 วัน	49 วัน	49 วัน
	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 7 โครงการ	87.50	10 - 29 วัน	42 - 60 วัน	60 - 89 วัน	75 วัน
ใต้ 6 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 3 โครงการ	50	7 - 8 วัน	43 - 47 วัน	51 - 54 วัน	53 วัน
	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 3 โครงการ	50	6 - 10 วัน	51 - 59 วัน	57 - 67 วัน	62 วัน
กรุงเทพฯ ปริมาณพลและตะวันออก 7 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 7 โครงการ	100	1 - 14 วัน	19 - 53 วัน	27 - 54 วัน	43 วัน
กลางและตะวันตก 47 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 5 โครงการ	10.64	5 - 12 วัน	27 - 46 วัน	39 - 51 วัน	47 วัน
	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 42 โครงการ	89.36	5 - 12 วัน	44 - 58 วัน	56 - 63 วัน	58 วัน
รวม 72 โครงการ	ระยะเวลาตามเกณฑ์ 16 โครงการ	22.22	1 - 18 วัน	19 - 53 วัน	27 - 54 วัน	46 วัน
	ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์ 56 โครงการ	77.78	5 - 29 วัน	42 - 60 วัน	56 - 89 วัน	61 วัน

แผนภูมิ : แสดงระยะเวลาการบริหารโครงการภาพรวม

จากข้อมูลการเปรียบเทียบระยะเวลากระบวนการดำเนินงานของโครงการ ฯ พบว่า โครงการ ฯ ที่ใช้ระยะเวลาตามเกณฑ์ มีจำนวนน้อย ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ระยะเวลามากกว่าเกณฑ์เกือบร้อยละ 78 ถ้าเปรียบเทียบจากโครงการทั้งหมด ทำให้การบริหารโครงการที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้น ในการบริหารโครงการทางส่วนกลางจึงเกิดข้อเสนอต่อการบริหารโครงการ ฯ ว่า ควรออกแบบและวางแผนการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ ฯ ในงวดแรกให้มีจำนวนโครงการ ฯ ที่มีระยะเวลาการบริหารโครงการให้เป็นตามเกณฑ์ ร้อยละ 70 ของจำนวนโครงการ ทั้งหมด เพื่อให้การเบิกจ่ายงบประมาณในงวดที่สองไม่เกิดความล่าช้าจนเกินไป โดยยังคงอยู่ในช่วงระยะเวลาตามมาตรฐานของการบริหารโครงการ หรือเร็วกว่ามาตรฐาน

4. วิเคราะห์ผลลัพธ์ รูปธรรมความสำเร็จ และข้อค้นพบจากการขับเคลื่อนงานในพื้นที่

ทุกพื้นที่เป้าหมายเกิดผลการดำเนินงาน ได้แก่ (1) เกิดกลไกเครือข่ายภาคประชาชน จากการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน องค์กรชุมชน และภาคีที่เกี่ยวข้อง (2) เกิดแผนการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชน ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ (3) เกิดการสร้างวัฒนธรรมสุจริตควบคู่กับการต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ ซึ่งมีรูปธรรมที่หลากหลายตามบริบทของแต่ละพื้นที่ 4 ด้าน ดังนี้

1. สร้างการรับรู้และจิตสำนึกประชาชนในพื้นที่ จากการอบรมเกี่ยวกับผลกระทบและอันตรายที่เกิดจากการทุจริต รูปแบบการทุจริตและการประพฤติ มิชอบ และการเฝ้าระวังและป้องกันการทุจริต เช่น เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดสมุทรสงคราม และพิจิตร ใช้กลไกของเครือข่ายเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และสร้าง “วัฒนธรรมสุจริต” ในจังหวัด อีกทั้ง เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดปราจีนบุรี ได้ขับเคลื่อนงานสร้างสังคมสุจริตผ่านประเด็นการเลือกตั้งท้องถิ่นในช่วงที่ผ่านมา เป็นต้น

2. สร้างระบบพื้นที่เปิดเผยโปร่งใส ทำให้หน่วยงานและองค์กรในพื้นที่มีวิธีการทำงานที่โปร่งใส เปิดเผย เครือข่ายภาคประชาชนได้ร่วมมือกันกับหน่วยงานในพื้นที่ ในการจัดทำข้อบัญญัติ หรือ “ธรรมนูญชุมชน” ให้เป็นข้อตกลงในการดำเนินงานโครงการและงบประมาณในพื้นที่ อย่างเปิดเผย โปร่งใส และเป็นการปลูกฝังให้เกิดวัฒนธรรมซื่อสัตย์สุจริตในพื้นที่ ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลให้ภาคประชาชนได้มาเฝ้าระวังการทุจริต มีความสอดคล้องกับการประเมิน ITA ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการ อีกทั้งหน่วยงานเองก็ยอมรับบทบาทของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน และสนับสนุนการดำเนินงานอย่างดี เช่น เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดพิจิตร ได้มีเวทีความร่วมมือกับหน่วยงานในระดับอำเภอ ทั้ง 3 อำเภอที่มีพื้นที่ดำเนินการ และเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบล จังหวัดร้อยเอ็ด และกาฬสินธุ์ ได้ดำเนินการจัดเวทีเชื่อมโยงหน่วยงานในระดับจังหวัด เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงานของเครือข่าย โดยบูรณาการงานทั้งประเด็นพัฒนาคุณภาพ ชีวิตและเฝ้าระวังการทุจริตในจังหวัด เป็นต้น

3. ด้านการสร้างธรรมาภิบาลการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน ทำให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีในขบวนองค์กรชุมชน มีการเปิดเผยข้อมูลโครงการและงบประมาณที่องค์กรชุมชนดำเนินการ เช่น เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลในจังหวัดที่ดำเนินการทั้ง 6 จังหวัด มีการนำข้อมูลโครงการบ้านพอเพียง กองทุนสวัสดิการชุมชน เปิดเผยต่อผู้ได้รับผลประโยชน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นการปลูกฝังค่านิยมสุจริต ช่วยการสอดส่องและตรวจสอบการทุจริตทั้งภายใน และภายนอกเครือข่ายองค์กรชุมชน

4. เกิดรูปธรรมปฏิบัติการเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแสการทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ได้แก่ การจัดทำคู่มือเรียนในชุมชน คู่มือรายวัย ตู้ออกต่อ การสแกน QRcode การสร้างไลน์กลุ่มเพื่อรับข้อมูลเบาะแส เรื่องราวความเดือดร้อนหรือความไม่ชอบมาพากลในพื้นที่ และเมื่อมีเหตุทุจริตหรือสิ่งที่ส่อไปในทางทุจริตหรือการประพฤติมิชอบ มีการประสานงานและส่งต่อข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนตำบลในจังหวัดตรัง ทั้ง 20 ตำบล ให้เป็นศูนย์ปฏิบัติการรับเรื่องราว

ความเดือดร้อนและการทุจริตในพื้นที่ เพื่อส่งต่อข้อมูลจากประชาชนในพื้นที่ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยที่ผ่านมามีการประสานข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นที่ดินทำกิน เพื่อเรียกร้องสิทธิที่ถูกต้องแก่ประชาชนในพื้นที่ เป็นต้น

จากการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ เครือข่ายองค์กรชุมชนสามารถสร้างกลไกของประชาชนได้อย่างกว้างขวาง ผ่านเวทีประชุม อบรม และการใช้นวัตกรรมดิจิทัล หรือชุมชนมาสนับสนุน เช่น ACTAi ตู้ไว้วาย เพื่อรับแจ้งเบาะแสการทุจริตอย่างเป็นระบบ การดำเนินงานยังนำไปสู่ผลลัพธ์เชิงรูปธรรม เช่น การแก้ไขปัญหาที่ดินให้ประชาชน กว่า 6,000 รายในจังหวัดตรัง การตรวจสอบโครงการก่อสร้างและโครงสร้างพื้นฐานในหลายจังหวัด นอกจากนี้ยังมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบคู่มือการดำเนินงาน เวทีเสวนา และสื่อออนไลน์ เพื่อสร้างความตระหนักรู้แก่สังคมวงกว้าง ซึ่งข้อค้นพบชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญในการเฝ้าระวังการทุจริต ทำให้การส่งต่อข้อมูลและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหน่วยงานรัฐเกิดขึ้นจริง ที่สำคัญ การผนึกกำลังระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชน และเครือข่ายชุมชน ได้ก่อให้เกิดพื้นที่ “ชุมชนสุจริต” ที่เป็นแบบอย่างการจัดการปัญหาเชิงระบบ รวมถึงการทำงานเชิงบูรณาการผลผลิตจากทุกภาคส่วนช่วยยกระดับศักยภาพการป้องกันทุจริตในระดับพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน และสามารถต่อยอดเป็นโมเดลไปสู่พื้นที่อื่น ๆ ทั่วประเทศ

5. ข้อสังเกต ปัญหา/ อุปสรรคการดำเนินงานในพื้นที่ พร้อมเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา

5.1 ปัญหา/ อุปสรรคการดำเนินงานในพื้นที่

ปัญหาการทุจริตเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกในสังคมไทยมานาน ทั้งในระดับประเทศและระดับชุมชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มฐานราก การทุจริตมีความซับซ้อนมากขึ้น ทำให้ทรัพยากรที่ควรนำไปพัฒนาประเทศกลับรั่วไหล แม้ที่ผ่านมามีความพยายามแก้ไข แต่ยังไม่สามารถบรรลุผลอย่างชัดเจน และยังไม่เห็นหลักฐานยืนยันว่าพฤติกรรมสุจริตของประชาชนเพิ่มขึ้น

เมื่อมองไปยังประเทศที่ประสบความสำเร็จ จะพบว่าปัจจัยสำคัญคือการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการแก้ไขปัญหา โดยประชาชนไม่ใช่เพียงผู้รับ แต่เป็นผู้ร่วมคิด ร่วมทำ และผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลง สำหรับประเทศไทย แม้จะมีเครือข่ายองค์กรชุมชนจำนวนมากที่พร้อมทำงานร่วมกับรัฐและสังคม แต่ในทางปฏิบัติการยังพบว่า หน่วยงานบางแห่งยังไม่เข้าใจบทบาทของภาคประชาชน และยังคงมองว่าเป็นเพียงกลุ่มเป้าหมาย ไม่ใช่กลไกหลักในการต่อต้านการทุจริต

5.2 ข้อเสนอแนะทางการแก้ไขปัญหในพื้นที่

1. พอช. ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือให้กับเครือข่ายองค์กรชุมชนในการช่วยปรับบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ ให้ความสำคัญส่งเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายภาคประชาชนมีบทบาท ความสามารถ และความเป็นอิสระในการดำเนินงานและการเชื่อมโยงกับภาคประชาชน เพื่อให้เป็นพลังเครือข่ายภาคประชาชนขับเคลื่อนควบคู่กับพลังภาครัฐ อีกทั้งหน่วยงานต้องสนับสนุนข้อมูลโครงการและงบประมาณในพื้นที่ดำเนินงานที่เป็นระบบปกติ โดยภาคประชาชนไม่ต้องไปขอข้อมูลตามหน่วยงาน
2. พอช. ทำหน้าที่สนับสนุนข้อมูล องค์ความรู้ในการสร้างสังคมสุจริตให้กับเครือข่ายองค์กรชุมชน และการเข้าถึงงบประมาณผ่าน กองทุน ป.ป.ช. ให้แต่ละพื้นที่สามารถขอรับการจัดสรรได้โดยตรง รวมถึงประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีภายนอกเพิ่มเติม
3. เครือข่ายองค์กรชุมชน ส่วนใหญ่มีข้อคิดเห็นว่าการมี การสนับสนุนในพื้นที่เดิมอย่างต่อเนื่องติดต่อกันอย่างน้อย 3 - 5 ปี เพื่อให้ภาคประชาชนมีพลังในการขับเคลื่อนงานได้อย่างต่อเนื่อง
4. การพัฒนาตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง ขอให้มิติต่างธรรมาภิบาลในขบวนองค์กรชุมชน เป็นตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง
5. ควรมีกฎไกของขบวนองค์กรชุมชน ที่มีภารกิจหลักในการสนับสนุนส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดี และธรรมาภิบาล เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ และสนับสนุนการขับเคลื่อนงานของขบวนองค์กรชุมชน และ พอช.